

Tekstiviestit ja tiedotus lukiossa

Mika Setälä

Lempäälän lukio , lehtori

Tampereen teknillinen yliopisto, Porin yksikkö, jatko-opiskelija

mika.setala@pp.inet.fi

1. Aiempaa tutkimusta

Nix, Russel ja Keegan ovat listanneet millaisiin tiedotustarpeisiin korkeakouluissa tarvitaan tekstiviestejä.(Nix 2006)

Koulun hallinnolla on tarve lähestyä opiskelijoita SMS-viestillä monissa tilanteissa. Aikataulut muuttuvat joskus nopeasti. Luentojen peruutustilanteissa perinteinen posti ja jopa sähköposti on liian hidas. Tekstiviestejä voi käyttää myös tutorointiin ja arviointien aikatauluista ilmoittamiseen.

Korkeakouluopintojen keskeyttäminen on yleiseurooppalainen ongelma. Pohjoisirlantilainen Ulsterin yliopisto on menestyksellisesti leikannut opintojen keskeyttämisprosentteja lähettämällä tekstiviestejä riskiryhmässä oleville opiskelijoille. Opiskelijat eivät kokeneet tunkeilevina saamiaan ”Olemme pahoillamme että ette olleet tänään paikalla” viestejä, vaan arvostivat yliopiston henkilökohtaista lähestymistä.

Etäopetus on yleistä korkeakouluissa. Eteläafrikkalainen Pretorian yliopisto on käyttänyt menestyksekkäästi tekstiviestejä etäopiskelijoiden ohjaukseen ja opiskelijat ovat vastanneet suurelta osin ja lähes välittömästi saamaansa ohjaukseen.

Dublinilainen teknologiainstituutti Tallaght otti käyttöön tekstiviestit opintojen ohjauksessa ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Aiemmin oli käytetty tähän tarkoitukseen sähköpostia, mutta huomattiin, että opiskelijat eivät lukeneet oppilaitoksen tarjoamia sähköpostiosoitteita säännöllisesti ja näin ollen tärkeät tiedotukset luettiin liian myöhään.

Instituutissa kehitettiin Microsoft Outlookin sisään SMS-työkalu. Opettajat ja tukihenkilöstö voivat lähettää tekstiviestejä yksittäiselle opiskelijalle, opiskelijaryhmälle tai kaikille ensimmäisen vuosikurssin insinööriopiskelijoille. Opiskelijatiedot saatiin Excel-tietokannasta.

Tallaght:ssa käytettiin tekstiviestejä mm. seuraavanlaisiin tarkoituksiin:

- aikataulumuutokset ja luentoperuutukset
- luentosalimuutokset
- muistutuksia tenttiajoista
- muistutuksia kurssitöiden palautusajoista
- tiedotuksia tenttitulosten ilmestymisestä tiedotustaululle
- tärkeiden tapahtumien ja opinto-ohjaus aikojen ilmoittaminen

Tallaght:ssa on tekstiviestitiedotus todettu arvokkaaksi lisäksi akateemiseen ympäristöön yksinkertaisuutensa ja tehokkuutensa vuoksi.

Massatekstiviesteissä saattaa joissakin maissa olla lainopillisia ongelmia. Jopa 5000 euron korvaussummia per tilaamaton viesti on määrätty oikeusistuimissa! Siksi suositellaankin kirjallisen SMS-tiedotusluvan ottamista opiskelijoilta.

2. Tilanne suomalaisissa lukioissa

Suomalaisissa lukioissa on aivan samantyyppisiä viestinnällisiä tarpeita kuin edellä on kuvattu. Keskusradiolla ei voida kaikkea tiedotusta hoitaa, sillä se ei tavoita varmasti kaikkia oppilaita. Onhan oppilailla hyppytuunteja, jolloin he eivät välttämättä ole kuulemassa tiedotusta. Nelivuotisen opinto-ohjelman valinneet oppilaat ovat koulussa vain parikin tuntia päivässä ja juuri heille on usein koululla asiaa. Lisäksi keskusradiolla ei ole luontevaa kuuluttaa vain yhtä tai muutamaa oppilasta koskevaa asiaa. Luokattomassa lukiossa oppilaiden opettajat ja ryhmät vaihtuvat kuuden viikon välein, joten oppilaan etsimisessä koulusta on oma työnsä. Silloin on houkutteleva mahdollisuus käyttää täsmäviestimistä suoraan oppilaan ”taskuun”, varsinkin kun viesti tulee varmasti perille ja vielä välittömästi luetuksi.

Tekstiviestit ovat nousseet esiin myös valitettavasti Suomessakin lisääntyneen kriisitiedotustarpeen mukana. Vaikka kriisi ei koskisikaan omaa koulua, tarvitsevat oppilaat tukea vaikeiden asioiden käsittelyyn, jolloin tarjolla olevasta kriisiavusta pitää voida tiedottaa nopeasti ja kattavasti. Nopeaa tiedotusta tarvitaan myös huhujen kitkemiseen.

3. Konstruktio ja sen käyttö

Lempäälän lukiossa on kolmen vuoden ajan käytetty lukossa itse rakennettua tekstiviestijärjestelmää tiedottamiseen. Järjestelmä muodostuu tavallisesta matkapuhelimesta, joka on kytketty kaapelilla Linux-palvelimeen. Palvelin käyttää viestien lähettämiseen avoimen lähdekoodin Kannel-ohjelmistoa. Palvelin on näkyvässä julkisessa Internet-verkossa, joten opettajat voivat käyttää sitä viestien lähettämiseen myös kotoaan käsin. Viestien lähettäminen tapahtuu WWW-sivun kautta, josta voi valita rastittamalla oppilaat joille viesti lähetetään. Oppilaiden nimet ja puhelinnumerot on talletettu tietokantaan. Opettaja voi lähettää oppilaille viestejä myös ohjausryhmittäin tai muodostaa oppilaista itse pysyviä ryhmiä, joille voi lähettää viestin nopeasti. Järjestelmää voi käyttää myös tilanteissa, joissa viestissä on kaikille yhteinen osuus sekä kullekin oppilaalle oma osuus, kuten käyttäjätunnusten ja salasanojen jakelemiseen tai ohjausaikojen jakamiseen.

Järjestelmä on alun perin rakennettu pedagogiseen opetuskäyttöön, mutta sivutuotteena on saatu myös toimiva tiedotusjärjestelmä. (Setälä 2005,2006,2009)

Nix, Russel ja Keegan raportoivat myös vastaavanlaisten kotikutoisten järjestelmien menestyksekkästä käytöstä (Nix 2006). Vaihtoehtona on palvelun hankkiminen joltakin ulkoiselta palveluntarjoajalta, mutta viestikohtaiset kustannukset voivat silloin olla suurempia verrattuna itse rakennettuun järjestelmään.

4. Tutkimusongelmat

Lempäälän lukion n. 330 oppilaalle ja opettajille suunnattiin kysely liittyen tekstiviestitiedotukseen. Haluttiin selvittää mm.

a) Millaisia asioista viestejä oppilaille lähetettiin?

- b) Miten oppilaat kokevat tekstiviestitiedotuksen?
c) Mikä on tekstiviestitiedotuksen nopeusero verrattuna sähköpostin, koulun kotisivujen tai Wilma-järjestelmän käyttämiseen? (Wilma on WWW-liittymä Primus-kouluhallintojärjestelmään:
<http://www.starsoft.fi/public/?q=fi/node/64>)
d) Miten järjestelmä helpottaa opettajan työtä?

5. Tulokset

5.1. Opettajakysely

Tekstiviestijärjestelmää oli käyttänyt kymmenen opettajaa koulun 28:a opettajasta. Lisäksi tämän tutkimuksen tekijä oli luonnollisesti käyttänyt tekstiviestejä tiedottamiseen. Kymmestä opettajasta seitsemän piti väitettä järjestelmän ”käyttöliittymää on helppokäyttöinen” hyvin tai erittäin hyvin paikkansa pitävänä. Seitsemästä opettajasta kuusi piti väitettä ”viestijärjestelmä on toiminut luotettavasti viimeisen puolen vuoden aikana” hyvin tai erittäin hyvin paikkansa pitävänä.

Kaikille vastaajille oli tärkeää, että viestejä pystyi lähettämään myös kotoa käsin. Opettajille ei ollut ongelma viestien rajoitettu merkkimäärä. Siitä huolimatta he olivat mielestään saaneet lähetettyä selkeitä viestejä. Opettajat kokivat, että oppilaat olivat suhtautuneet positiivisesti tekstiviestitiedotukseen. Jos tekstiviestit voisi jatkossa lähettää Wilma-järjestelmän kautta, se lisäisi kuuden opettajan kohdalla kymmenestä viestien lähettämistä.

Opettajat olivat käyttäneet järjestelmää seuraaventyyppisten viestien lähettämiseen:

- uusintakokeiden osallistumisoikeuksista
- tenttijärjestelyistä
- tekemättömistä töistä / puuttuvista suorituksista
- rahankeruuasioista
- ryhmänohjauksen haastatteluajoista
- itsenäisistä suorituksista
- verkko-materiaaleista
- yhteydenottopyyntöjä
- oppituntien peruutukset, aikataulumuutokset, luokkatilamuutokset
- muistutuksia tapahtumista
- ”jos on paljon asiaa ja nopeasti, voin infota tyyliin zekkaa maili”
- opintomatkoista

Opettajien mukaan SMS-järjestelmä on helpottanut seuraavilla tavoilla heidän työtään:

- oppilaan saa varmemmin kiinni kuin Wilmaa tai sähköpostia käyttämällä
- mahdollisuus saada lyhyelläkin varoitusajalla viesti oppilaalle
- ei tarvitse lähettää omaan laskuun tekstiviestejä, viestin kirjoittaminen tietokoneelta on helpompaa kuin kännykästä
- tekstiviestistä jää opettajalle dokumentti, toisin kuin puhelinsoitosta
- omassa kännykässä ei tarvitse pitää oppilaiden yhteystietoja, kun viestin voi lähettää verkosta
- eri ryhmistä olevat oppilaat saa kiinni ”yhdellä iskulla”

Lopuksi pari vapaamuotoista kommenttia:

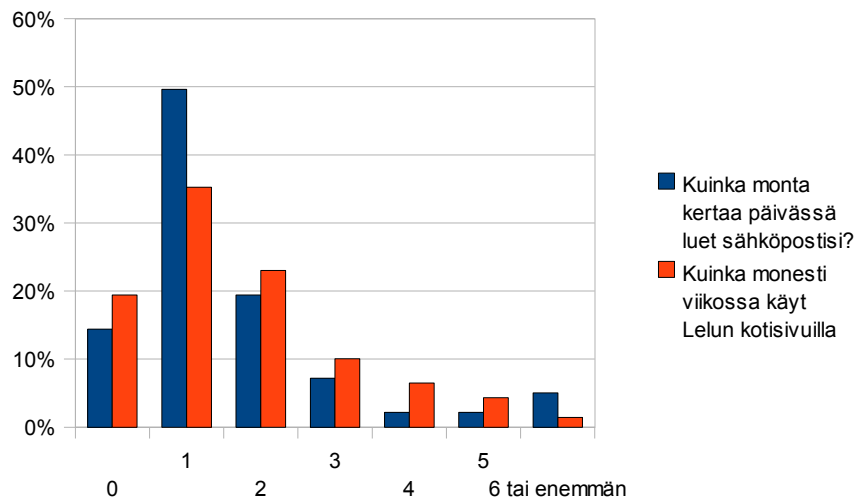
”Mielestäni olisi tärkeää pitää tekstariivit tärkeiden asioiden tiedottamiseen ja opettaa opiskelijat lukemaan Wilman pikaviestejä tai siis s-postiaan säännöllisesti. Tekstaritkin helposti menettävät viestiarvonsa.”

”Näppärä systeemi, mutta aika harvoin käytettynä on aina pitänyt hieman miettiä, mites se nyt sujuikaan. Välillä on tullut myös epäonnistumisia -syystä tai toisesta.”

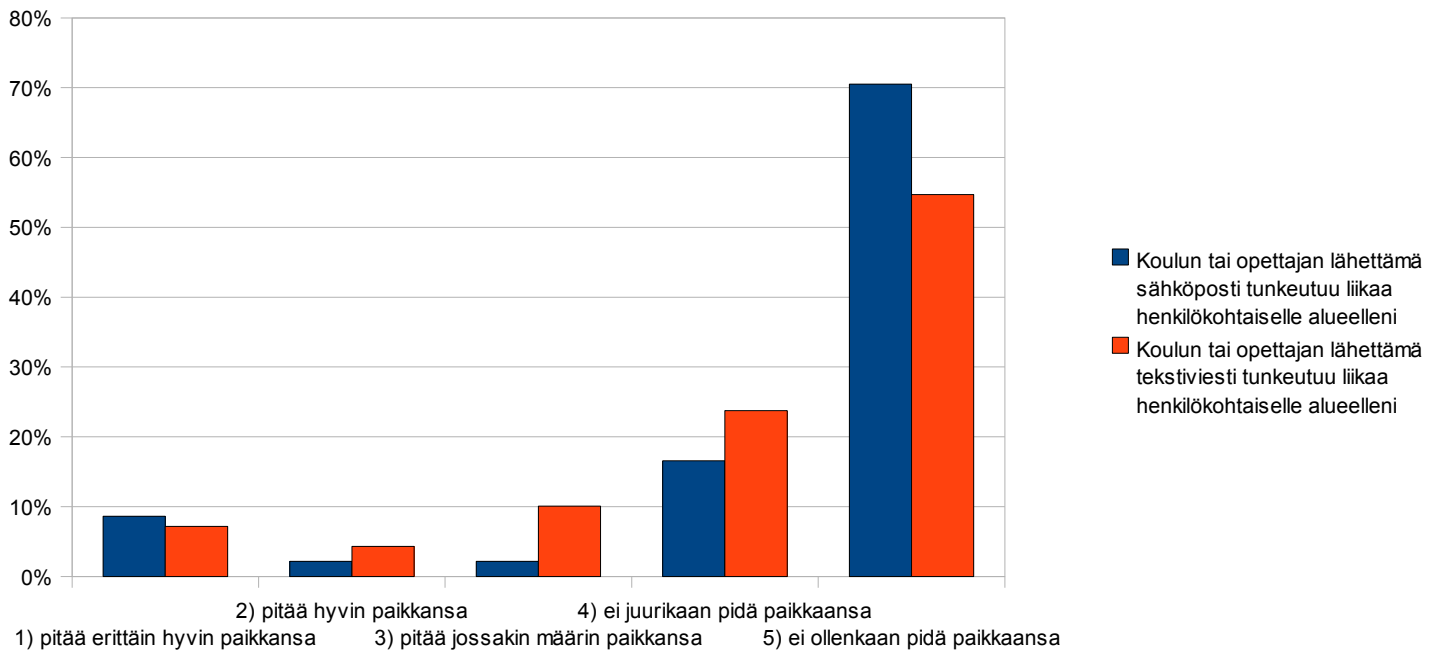
5.2 Opiskelijakysely

Kyselyyn vastasi 139 opiskelijaa. Opiskelijoista 27 % ei lue sähköpostiansa päivittäin, mutta 95 % lukee saamansa tekstiviestit useimmiten välittömästi.

Sähköpostin lukemisesta ja koulun kotisivuilla käymisestä saatiin seuraavanlainen jakauma.

Kysymykseen ”Koulun tai opettajan lähettämä sähköposti/tekstiviesti tunkeutuu liikaa henkilökohtaiselle alueelleni” saatiin Likert-asteikolla seuraavanlainen jakauma:

Kysymykseen ”Koulun tai opettajan lähettämät tekstiviestit ovat lyhydestään huolimatta olleet ymmärrettäviä” saatiin jakauma

Koulun tai opettajan lähettämät tekstiviestit ovat lyhydestään huolimatta olleet ymmärrettäviä

Vastaus	Frekvenssi	Prosenttiosuus
1) pitää erittäin hyvin paikkansa	65	46.76%
2) pitää hyvin paikkansa	46	33.09%
3) pitää jossakin määrin paikkansa	13	9.35%
4) ei juurikaan pidä paikkaansa	5	3.60%
5) ei ollenkaan pidä paikkaansa	10	7.19%

Kysymykseen ”Koulun ja opettajien pitäisi käyttää enemmän tekstiviestejä tiedottamisessa oppilaille” muodostui jakauma

Koulun ja opettajien pitäisi käyttää enemmän tekstiviestejä tiedottamisessa oppilaille

Vastaus	Frekvenssi	Prosenttiosuus
1) pitää erittäin hyvin paikkansa	27	19.42%
2) pitää hyvin paikkansa	22	15.83%

3) pitää jossakin määrin paikkansa	54	38.85%
4) ei juurikaan pidä paikkaansa	29	20.86%
5) ei ollenkaan pidä paikkaansa	7	5.04%

Entä pitäisikö tekstiviestejä käyttää vain kiireellisissä tapauksissa?

Koulun pitäisi käyttää tekstiviestejä vain kiireellisissä viesteissä

Vastaus	Frekvenssi	Prosenttiosuus
1 (1)	19	13.67%
2 (2)	21	15.11%
3 (3)	55	39.57%
4 (4)	32	23.02%
5 (5)	12	8.63%

Lisäksi kysyttiin oppilaiden suhtautumista Wilma-järjestelmän käyttämiseen lukiossa.

Wilma on hyvä koulun ja oppilaan välinen viestintäväylä

Vastaus	Luku	Prosenttiosuus
1 (1)	72	51.80%
2 (2)	45	32.37%
3 (3)	8	5.76%
4 (4)	7	5.04%
5 (5)	7	5.04%

Vanhempani käyvät Wilmassa seuraamassa opintojani

Vastaus	Luku	Prosenttiosuus
Kyllä (K)	16	11.51%
Ei (E)	91	65.47%
En tiedä (ET)	32	23.02%

Opettajien pitäisi käyttää enemmän Wilmaa tai sähköpostia viestinnässä oppilaille

Vastaus	Luku	Prosenttiosuus
1 (1)	24	17.27%
2 (2)	48	34.53%
3 (3)	44	31.65%
4 (4)	16	11.51%
5 (5)	7	5.04%

Wilman käyttäminen poissaolojen merkitsemiseen on parempi keino kun perinteinen tapa

Vastaus	Luku	Prosenttiosuus
1 (1)	51	36.69%
2 (2)	21	15.11%
3 (3)	39	28.06%
4 (4)	10	7.19%
5 (5)	18	12.95%

Vapaassa palautteessa oli muutama mielenkiintoinen ajatus:

"Minusta kaiken siirtyminen virtuaaliseksi painostaa oppilasta käymään koneella joka päivä. Kaikki eivät käytä konetta, jolloin tärkeät asiat menevät ohi, koska niistä informoidaan vain netissä tms. Se on mielestäni epätasa-arvon muoto."

"Wilma ja tekstiviestit ovat hyvä tapa informoida oppilaita, kunhan ne toimivat ja niitä käytetään, oikein. Tekstiviestiä koulusta ei kuitenkaan ole mukava saada iltamyöhään tai viikonloppuisin, ellei kyseessä ole todella kiireellinen asia. Arkipäivinä tiedotus kullekin tekstiviestillä on mielestäni hyvä ja toimiva asia, kunhan se toimii..."

"Wilma on kommunikaatioväylänä toimiva, sen kautta on helpompi tavoittaa esim koko oma ikäluokka kuin yrittää järjestää kaikki samaan paikkaan. Koko abishow säädettiin pystyyn yhdessä 70 viestiä pitkässä ketjussa, ja yksityinenkin opettajan ja oppilaan välinen kommunikatio on sitä kautta helppoa. Tätä lisää."

"Wilma on tosi hyvä olemassa, meinaan on kiva päästä koska tahansa kotona kattoon kurssitarjotinta ja vaikka vaihtaan lukujärjestystä. samoin on kiva nähdä todistus ja Wilma on helppo ja hyvä viestintäväylä oppilaan ja opettajan välillä. vanhempieni mielestä on hyvä, että jos tarve vaatii, niin Wilmasa on helppo seurata opintojen editymistä."

5.3 Tilastollista analyysiä

5.3.1 Varianssianalyysiä

Miesten ja naisten välillä ei juurikaan ollut eroja vastauksissa. Alla kaksi esimerkkiä.

Variable: "Koulun ja opettajien pitäisi käyttää enemmän tekstiviestejä tiedottamisessa oppilaille"

mean sd n NA

Mies 2.821429 1.161616 56 0

Nainen 2.722892 1.129572 83 0

Variable: "Koulun tai opettajan lähettämä tekstiviesti tunkeutuu liikaa henkilökohtaiselle alueelleni"

mean sd n NA

Mies 4.178571 1.129878 56 0

Nainen 4.120482 1.262958 83 0

Varianssianalyysissä löytyi vain yksi tilastollisesti edes oireellinen tulos, joka liittyi Wilman käyttämiseen poissaoloseurantaan. Yllättäen pojat suhtautuivat positiivisemmin sähköiseen poissaolojen seurantajärjestelmään:

```
> summary(AnovaModel.4)
```

```
      Df Sum Sq Mean Sq F value Pr(>F)
```

```
Sukupuoli  1  5.843  5.843  3.0969 0.08068 .
```

```
Residuals 137 258.502  1.887
```

```
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
```

```
      mean      sd  n
```

```
Mies  2.196429 1.406732 56
```

```
Nainen 2.614458 1.350983 83
```

Oppilaiden iällä ei ollut myöskään suurtakaan vaikutusta vastauksissa.

5.3.2 Korrelaatioanalyysiä

Luonnollisesti sähköpostin ja tekstiviestien tunkeilevaksi kokeminen korreloivat keskenään voimakkaasti:

Pearson's product-moment correlation

data: SMS\$meilialueelleni and SMS\$smsalueelleni

t = 19.5314, df = 137, p-value < 2.2e-16

alternative hypothesis: true correlation is not equal to 0

95 percent confidence interval:

```
0.8064414 0.8962644
```

sample estimates:

```
cor
```

```
0.8577671
```

Kysymyksellä "Pidän lukio-opiskelusta" mitattiin oppilaiden yleistä suhtautumista lukio-opiskeluun. Tämä muuttuja ei suurestikkaan korreloinut oppilaiden viestinnällisten asenteiden kanssa. Esimerkiksi tekstiviestien tunkeilevaksi kokeminen selittyi vain n.25%:sti sillä, miten oppilas koki lukio-opiskelun.

Pearson's product-moment correlation

data: SMS\$meilialueelleni and SMS\$pidanlukio

t = -6.5948, df = 137, p-value = 8.523e-10

alternative hypothesis: true correlation is not equal to 0

95 percent confidence interval:

-0.6077084 -0.3532469

sample estimates:

cor

-0.4908764

6. Johtopäätökset

Tekstiviestit sopivat pääsääntöisesti sekä oppilaiden että opettajien mielestä hyvin tiedottamiseen. Tekstiviestit ovat sähköpostia varmempi ja nopeampi tiedotuskanava kiireellisissä viesteissä, sillä kaikki eivät lue sähköpostia päivittäin. Tosin noin 30 % oppilaista suhtautuu varauksellisesti tekstiviestien käytön lisäämiseen ja toivoo että niitä käytettäisiin vain kiireellisissä tapauksissa. Noin kymmenen prosenttia oppilaista kokee, että tekstiviesti tunkeutuu liikaa heidän henkilökohtaiselle alueelleen.

On todennäköistä, että tekstiviestien käyttö tulee lisääntymään nopeasti lukioiden tiedotuksessa oppilaille, kun ne integroituvat verkkoviestintäjärjestelmiin, kuten Wilmaan. Keskitetyt verkkoviestintäjärjestelmät tulevat olemaan tulevaisuudessa tärkeä osa modernin lukion infrastruktuuria.

Viitteet

Nix, J., Russell, J. and Keegan, D. 2006: Mobile learning/SMS (Short Messaging System) academic administration kit
<http://www.eden-online.org/contents/publications/SMS/Ericsson.Mobile.A5.pdf>

Setälä, M. 2005. Oppimisen mobiili ulottuvuus yleissivistävässä koulutuksessa – Teknologinen näkökulma” joka on julkaistu ”Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa 2005 –konferenssin tutkijatapaamisen artikkelit” – julkaisussa, joka on luettavissa osoitteesta <http://tampub.uta.fi/tup/951-44-6515-6.pdf>

Setälä, M. 2006. “Oppimisen mobiili ulottuvuus yleissivistävässä koulutuksessa: teknologinen ja pedagoginen näkökulma” joka on julkaistu ”Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa 2006 –konferenssin tutkijatapaamisen artikkelit” – julkaisussa, joka on luettavissa osoitteesta <http://tampub.uta.fi/tup/951-44-6822-8.pdf>

Setälä, M. 2006. Mobile Learning - from Hardware to Pedagogy. Proceedings

of the Workshop on Human Centered Technology HCT06 , Read:
<http://amc.pori.tut.fi/hct06/hct06proceedings.pdf>

Setälä, M. 2009.MMS-messages on the teaching of mathematics. IADIS
International Conference ,Mobile Learning 2009. Barcelona, Spain.